

Nader onderzoek

't Kempke – Haaksbergen

Colofon

Nader onderzoek 't Kempke Haaksbergen

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: BJZ.NU
Contactpersoon: dhr. W. Bekke
 Twentepoort Oost 16a
 7609 RG ALMELO

Projectnummer en versie: 2940, versie 1.0		Status: definitief
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise, e.a.	Rapportdatum: 29-10-2020
Ligging projectgebied: 't Kempke Haaksbergen		

Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

BTW-ID: NL001388212B56
E: info@natuurbankoverijssel.nl
Tel: 0543-451142 / 0614-435700

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
Hoofdstuk 2	Het onderzoeksgebied	3
2.1	Situering	3
2.2	Beschrijving van het plangebied.....	4
Hoofdstuk 3	Voorgenomen activiteiten.....	4
3.1	Algemeen	4
3.2	effectbeoordeling.....	5
Hoofdstuk 4	Het onderzoek.....	6
4.1	Methode.....	6
4.2	Resultaten	7
4.3	Wettelijke consequenties.....	9
Hoofdstuk 5	Samenvatting en conclusies	10
Hoofdstuk 6	Geldigheid	10

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Er zijn concrete plannen voor sloop en vervangende nieuwbouw van woningen en sloop van een deel van de Onze Lieve Vrouw van Lourdeszaal-kerk aan 't Kempke te Haaksbergen. Om de wettelijke consequenties in het kader van de Wet natuurbescherming vast te stellen is het plangebied op 19 mei 2020 onderzocht middels een Quicksan natuurwaardenonderzoek. De bevindingen van dit onderzoek zijn gepubliceerd in rapport 2576 van Natuurbank Overijssel. Uit het onderzoek kwam naar voren dat de aanwezigheid van een nestplaats van de huismus en gierzwaluw en een vaste rust- en/of voortplantingsplaats van een vleermuis in de bebouwing in het gebouw niet met zekerheid kon worden uitgesloten.

Als gevolg van voorgenomen sloop kunnen beschermde dieren verstoord en gedood worden en kunnen vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen van beschermde dieren beschadigd en vernield worden. Om de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten in het kader van de Wet natuurbescherming te kunnen bepalen is Natuurbank Overijssel gevraagd onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van huismus, gierzwaluw en vleermuis.

Beschermde dieren die vaak een vaste rust- en/of voortplantingsplaats in gebouwen bezetten, zoals steenmarter, vleermuizen, huismus en gierzwaluw, mogen niet gedood worden en hun vaste rust- en voortplantingsplaats mag niet verstoord, beschadigd of vernield worden zonder ontheffing van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren, beschadigen en vernielen van de vaste rust- en voortplantingsplaats en voor het verstoren en doden van voorgenomen soorten is nog geen Gedragscode beschikbaar.

In het kader van de zorgplicht (Art. 1.11 Wet natuurbescherming) moet voorafgaand aan een ingreep, welke mogelijk negatieve effecten kan hebben op beschermde diersoorten, een effectbeoordeling plaats vinden. Om de functie en betekenis van de aanwezige bebouwing voor vleermuizen, huismus en gierzwaluw vast te kunnen stellen, is specifiek onderzoek, conform het daarvoor geldende protocol verplicht.

In voorliggend rapport worden de bevindingen van onderzoek naar de functie van de bebouwing voor vleermuis, huismus en gierzwaluw gepresenteerd. De rapportage wordt afgesloten met het vaststellen van de wettelijke consequenties en eventuele vervolgstappen.

HOOFDSTUK 2 HET ONDERZOEKSGEBIED

2.1 Situering

Het plangebied is gesitueerd in de woonkern Haaksbergen en bestaat uit woningen en een deel van een kerk aan Het Kempke. Op onderstaande afbeelding wordt de ligging van het plangebied weergegeven op een topografische kaart.

Globale ligging van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de rode marker aangeduid (bron: pdok.nl).

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat volledig uit bebouwing. In het plangebied staan woningen en een deel van een kerk. Alle bebouwing is gebouwd van bakstenen en de buitengevels van de bebouwing beschikken over een (holle) spouw. De woningen en het deel van de kerk zijn gedekt met dakpannen, terwijl de bergingen bij de woningen gedekt zijn met bitumen dakleer. Op onderstaande afbeelding wordt de begrenzing van het plangebied weergegeven.

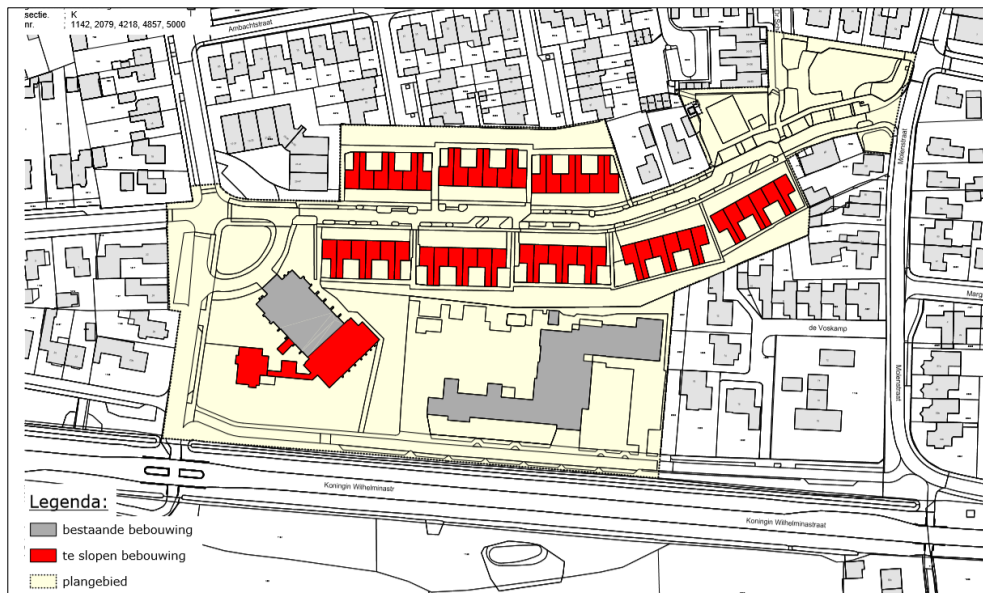

Detailopname en begrenzing van het plangebied. De begrenzing van het plangebied wordt met de gele lijn aangeduid (bron luchtfoto: pdok).

HOOFDSTUK 3 VOORGENOMEN ACTIVITEITEN

3.1 Algemeen

Het voornemen bestaat om alle bebouwing in het plangebied te slopen. Ter plaatse van de woningen aan Het Kempke worden nieuwe woningen gebouwd. Op onderstaande afbeelding wordt het wenselijke eindbeeld weergegeven.

Verbeelding van de te slopen bebouwing in het plangebied. De te slopen bebouwing wordt met de rode kleur aangeduid (bron: Domijn).

3.2 effectbeoordeling

De bebouwing in het plangebied is op 19 mei 2020 visueel geïnspecteerd. De bevindingen van deze inspectie zijn verwoord in rapport 2576 van Natuurbank Overijssel. Doel van deze inspectie was het bepalen van de potentiële geschiktheid van de bebouwing als vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen voor beschermde dieren. Op basis van deze inspectie is het noodzakelijk vervolgonderzoek bepaald om de wettelijke consequenties in beeld te kunnen brengen. Gelet op de aard van de aanwezige bebouwing en de voorgenomen activiteiten, kunnen de voorgenomen activiteiten tot een negatief effect leiden op de volgende soorten:

Huismus

De gebouwen in het plangebied beschikken over een met dakpannen gedekt zadeldak met dakbeschoot. Huismussen kunnen een vaste rust- en voortplantingsplaats bezetten onder de dakpannen. In het dakvlak zijn potentiële invliegopeningen zichtbaar. Door het slopen van het gebouw worden aanwezige rust- en voortplantingsplaatsen vernield.

Gierzwaluw

De gebouwen in het plangebied beschikken over een met dakpannen gedekt zadeldak met dakbeschoot. gierzwaluwen kunnen een vaste rust- en voortplantingsplaats bezetten onder de dakpannen. In het dakvlak zijn potentiële invliegopeningen zichtbaar. Door het slopen van het gebouw worden aanwezige rust- en voortplantingsplaatsen vernield.

Vleermuizen

De gebouwen in het plangebied beschikken over een met dakpannen gedekt zadeldak met dakbeschoot en de buitengevels beschikken over een luchtsponw. De gebouwen lijken geschikt als kraam-, zomer-, paar- en (massa) winterverblijfplaats. Door het slopen van de bebouwing worden mogelijk vleermuizen verstoord en gedood en wordt mogelijk een vaste rust- en voortplantingsplaats verstoord, beschadigd en vernield.

Conclusie:

- Nader onderzoek naar de aanwezigheid van een vaste rust- en/of voortplantingsplaats van vleermuizen verplicht, conform Artikel 1.11 Wet natuurbescherming.
- Nader onderzoek naar de aanwezigheid van vaste rust- en/of voortplantingsplaats van huismussen verplicht, conform Artikel 1.11 Wet natuurbescherming.
- Nader onderzoek naar de aanwezigheid van vaste rust- en/of voortplantingsplaats van gierzwaluwen verplicht, conform Artikel 1.11 Wet natuurbescherming

4.1 Methode

Vleermuizen

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type:Pettersen D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparaat (type: Zoom H2n). Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaamenstelling en gebiedsgebruik. Tijdens het onderzoek is ook gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion xq28). Een dergelijke camera is van grote meerwaarde bij het waarnemen van zwermende dieren, tijdens het in- en uitvliegen van de verblijfplaats, tijdens de baltsperiode en voor het waarnemen van vleermuizen met een extreem zachte sonar, zoals de gewone grootoorvleermuis.

Het onderzoek is opgezet om duidelijkheid te krijgen over de functie van de bebouwing in het plangebied als verblijfplaats voor vleermuizen. Het onderzoek is afgestemd op het mogelijk voorkomen van alle gebouwbewonende soorten.

Het onderzoek is uitgevoerd door in het begin van de actieve periode van de nacht te posten met een batdetector op een strategische plek om vervolgens het plangebied te voet te doorkruisen waarbij zowel de voor- als achterzijde van de gebouwen is bezocht. De onderzoeker heeft het onderzoeksgebied te voet bezocht waarbij specifiek gelet is op uit- en invliegende vleermuizen en baltsende mannelijke gewone- en ruige dwergvleermuizen in het najaar. Het onderzoek is meest uitgevoerd door drie onderzoekers die tegelijkertijd het plangebied onderzochten. Een enkele keer is het plangebied door één of twee onderzoekers bezocht. Gelet op de omvang van het object is deze inzet voldoende om een goed beeld te krijgen van mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied.

Huismus

Voor het in kaart brengen van de huismus, is het plangebied twee maal bezocht in de periode mei-juni 2020 (+ een bezoek op 19 mei 2020). Het gebied is te voet bezocht door een ervaren onderzoeker waarbij gekeken en geluisterd is naar tjilpende mussen nabij de nestplaats, bedelende jongen vanuit de nestplaats en voedselvluchten. Het plangebied is telkens door één onderzoeker bezocht. Het onderzoek is uitgevoerd conform het kennisblad huismus (Bij12.nl).

Gierzwaluw

Voor het in kaart brengen van de gierzwaluw, is het plangebied vier maal bezocht in de periode half juni-half juli. De woningen zijn gecontroleerd op in- en uitvliegende adulte vogels en er is geluisterd naar roepende gierzwaluwen vanuit de nestplaats. Daarbij is tevens gebruik gemaakt van een geluidsopname in de hoop de gierzwaluwen te verleiden te reageren op geluid van andere gierzwaluwen. Het plangebied is telkens door twee onderzoekers bezocht. Het onderzoek is uitgevoerd conform het kennisblad gierzwaluw (Bij12.nl).

Onderzoekers

Natuurbank Overijssel heeft een team van deskundige veldbiologen. In kader van de Algemene verordening persoonsgegevens mogen geen persoonsgegevens opgenomen in deze rapportage. Alle onderzoekers zijn ervaren veldbiologen en zijn gespecialiseerd in onderzoek naar vleermuizen en kleine zoogdieren. De onderzoekers zijn bekend bij Natuurbank Overijssel.

Bezoeken

Vleermuizen

Voor het in beeld brengen van de betekenis van de bebouwing voor vleermuizen zijn zes verschillende bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. De bezoeken in juni en juli 2020 zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven, de bezoeken in augustus en september 2020 zijn uitgevoerd voor het vaststellen van paarverblijven van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. De toegepaste onderzoeksmethode is gebaseerd op het vleermuisprotocol 2017. In onderstaande tabel worden de verschillende bezoekdata weergegeven.

bezoekdatum	tijdstip	Aantal onderzoekers	Doel	Weersomstandigheden
12-6-2020	22:00-0:00	3	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Bewolkt, 27°C, droog, windstil
13-6-2020	3:00-5:00	3	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Bewolkt, 15°C, droog, wind 1-2 Bft
2-7-2020	22:00-23:00	3	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Bewolkt, 18°C, droog, wind 1-2 Bft
13-7-2020	22:00-0:00	2	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Bewolkt, 24°C, droog, windstil
28-8-2020	21:00-23:00	1	Paarverblijfplaatsen	Half bewolkt, 18°C, droog, wind 1-2 Bft
15-9-2020	21:00-23:00	2	Paarverblijfplaatsen	Half bewolkt, 28°C, droog, windstil

Bezoekschema vleermuisonderzoek in het plangebied.

Huismus

Het plangebied is drie maal bezocht. Twee maal in mei en één maal in juni. Daarnaast is tijdens alle vervolgb bezoeken in het kader van onderzoek naar gierzwaluwen ook naar huismussen gekeken. In onderstaande tabel wordt het bezoekschema weergegeven.

Datum	tijd	weer	n-tellers	doel
19 mei 2020	10:00-11:29	Half bewolkt, 19 °C, windstil	1	Nestplaatsen inventariseren
28 mei 2020	11:15-12:30	Onbewolkt, 20 °C, windstil	1	Nestplaatsen inventariseren
15 juni 2020	8:30-9:45	Half bewolkt, 18 °C, windstil	1	Nestplaatsen inventariseren

Bezoekschema huismusonderzoek in het plangebied.

Gierzwaluw

Het plangebied is vier maal bezocht. Één maal in juni en drie maal in juli. In onderstaande tabel wordt het bezoekschema weergegeven.

Datum	tijd	weer	n-tellers	doel
12-6-2020	20:00-22:00	Bewolkt, 18°C, droog, windstil	3	Nestplaatsen inventariseren
2-7-2020	20:00-22:00	Bewolkt, 18°C, droog, wind 1-2 Bft	2	Nestplaatsen inventariseren
13-7-2020	20:00-22:00	Bewolkt, 24°C, droog, windstil	3	Nestplaatsen inventariseren
14-7-2020	20:00-22:00	Bewolkt, 18°C, droog, windstil	3	Nestplaatsen inventariseren

Bezoekschema gierzwaluwonderzoek in het plangebied.

4.2 Resultaten

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Er zijn géén aanwijzingen gevonden dat vleermuizen een verblijfplaats bezetten in het plangebied. Wel is een zomer en paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis net buiten het plangebied vastgesteld (zie kaart).

Verspreiding van zomer- en paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

Foerageergebied

Het plangebied bestaat uit bebouwing en opgaande beplanting. Tijdens meerdere bezoeken werden foeragerende gewone dwergvleermuizen in het plangebied waargenomen. Daarbij ging het om maximaal vier vleermuizen. De dwergvleermuizen foerageerden willekeurig in het plangebied, met een voorkeur voor de tuin met gazon, bomen en struiken rond het kerkgebouw. Het plangebied vormt geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen.

Huismus

Er zijn twee nesten van de huismus in het plangebied vastgesteld. Deze huismussen nestelen onder de onderste rij dakpannen van de woning.

Verspreiding van de huismusnesten in het plangebied.

Gierzwaluw

Er zijn 42 nestplaatsen van de gierzwaluw in het plangebied vastgesteld. Alle nesten zijn op en rond de kopgevels vastgesteld. De gierzwaluwen bezetten een nest onder de dakpannen. Op onderstaande kaart wordt de verspreiding van de gierzwaluw in het plangebied weergegeven.

Verspreiding van gierzwaluwnesten in het plangebied.

Overige waarnemingen

In het dakvlak van de aanbouw van de kerk is een vaste rust- en voortplantingsplaats van de steenmarter vastgesteld. De steenmarters bezeten een verblijfplaats onder de dakpannen en betreden de holle ruimte via een opening in het dakvlak. Tijdens het veldbezoek van 13 juli zijn minstens twee jongen bij de nestingang waargenomen.

Vaste rust- en voortplantingsplaats van de steenmarter in het plangebied.

4.3 Wettelijke consequenties

Vleermuizen

Het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot wettelijke consequenties. Er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteiten uit te kunnen voeren.

Huismus

Door het slopen van de woningen in 't Kempke wordt een vaste rust- en voortplantingsplaats van de huismus verstoord, beschadigd en vernield. Indien de woningen gesloopt worden tijdens de voortplantingsplaats wordt mogelijk een vogel gedood en eieren beschadigd en vernield. De huismus en de nestplaats van de huismus is beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Om de woningen met de nestplaatsen van de huismus te mogen slopen dient een ontheffing van de verbodsbepalingen verkregen te worden.

Gierzwaluw

Door het slopen van de woningen in 't Kempke wordt een vaste rust- en voortplantingsplaats van de gierzwaluw verstoord, beschadigd en vernield. Indien de woningen gesloopt worden tijdens de voortplantingsplaats wordt mogelijk een vogel gedood en eieren beschadigd en vernield. De gierzwaluw en de nestplaats van de gierzwaluw is beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Om de woningen met de nestplaatsen van de gierzwaluw te mogen slopen dient een ontheffing van de verbodsbepalingen verkregen te worden.

Overige soorten

De steenmarter en de vaste rust- en voortplantingsplaats van de steenmarter is beschermd. Door het slopen van de aanbouw aan de kerk wordt de vaste rust- en voortplantingsplaats van de steenmarter verstoord, beschadigd en vernield. Afhankelijk van de tijd van het jaar waarin de aanbouw gesloopt wordt, wordt mogelijk een steenmarter gedood. De steenmarter en de vaste rust- en voortplantingsplaats van de steenmarter is beschermd. Om de vaste rust- en voortplantingsplaats van de steenmarter te mogen verstoren, beschadigen en vernielen dient een ontheffing van de verbodsbepalingen verkregen te worden.

HOOFDSTUK 5 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

In de periode april-september 2020 is de bebouwing in onderzoeksgebied 't Kempke te Haaksbergen onderzocht op de aanwezigheid van een vaste rust- en voortplantingsplaats van vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen.

Uit het onderzoek is gebleken dat de huismus, gierzwaluw en steenmarter een vaste rust- en voortplantingsplaats bezetten in de te slopen bebouwing

Vogels en de steenmarter zijn beschermd, evenals de vaste rust- en voortplantingsplaats. Om de voorgenomen werkzaamheden uit te kunnen voeren, overeenkomstig wet- en regelgeving voor beschermde dieren, dient een ontheffing van de verbodsbepalingen verkregen te worden.

HOOFDSTUK 6 GELDIGHEID

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegde gezag (provincie Overijssel) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Bronnen:

- Vleermuisprotocol 2017
- Kennisblad huismus (bij12)
- Kennisblad gierzwaluw (bij12)